

१८९ अगस्त्यो मैत्रावरुणिः।अग्निः । त्रिष्टुप् ।

अग्ने नय सुपथा राये अस्मान्विश्वानि देव वयुनानि विद्वान्।

युयोध्यः१स्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठां ते नमउक्तिं विधेम ॥ १.१८९.०१

अग्ने- सर्वभूतहितक्रतो । राये- दानयोग्यधनाय । अस्मान्- नः । सुपथा- शोभनमार्गेण । नय ।  
देव- द्योतनशील त्वम् । विश्वानि वयुनानि- सर्वज्ञानानि । विद्वान्- जानासि । अस्मत्- अस्मासु  
स्थितम् । जुहुराणम्- कुटिलम् । एनः- पापम् । युयुधि- पृथक्कुरु । भूयिष्ठाम्- प्रवृद्धाम् । नमउक्तिम्-  
नमस्कारपूर्विकां स्तुतिम् । ते- त्वदर्थम् । विधेम- कुर्मः ॥१॥

अग्ने त्वं पारया नव्यो अस्मान्स्वस्तिभिरति दुर्गाणि विश्वा।

पूश्च पृथ्वी बहुला न उर्वी भवा तोकाय तनयाय शं योः ॥ १.१८९.०२

अग्ने । नव्यः- नावभूतः । त्वम् । अस्मान्- नः । स्वस्तिभिः- मङ्गलैः । विश्वा दुर्गाणि-  
सर्वानन्तरायान् । अति पारय । नः पूश्च- अस्माकं पुरी च । पृथ्वी- पृथुला । बहुला- बहुतरा । उर्वी-  
विस्तीर्णा । भव । तोकाय तनयाय- अस्मत्सन्ततये । शम्- मङ्गलं कुरु । योः- भययावनं कुरु ॥२॥

अग्ने त्वमस्मद्युयोध्यमीवा अनग्नित्रा अभ्यमन्त कृष्टीः।

पुनरस्मभ्यं सुविताय देव क्षां विश्वेभिरमृतेभिर्यजत्र ॥ १.१८९.०३

अग्ने । त्वम् । अमीवाः- रोगान् । अस्मत्- अस्मत्तः । युयोधि- पृथक्कुरु । अनग्नित्राः-  
अग्निविहीनाः । कृष्टीः- प्रजाः । अभ्यमन्त- अस्मान् अभिमिमते । देव । यजत्र- यज्ञरक्षक ।

अस्मभ्यम्- नः । सुविताय- शोभनफलाय । विश्वेभिः अमृतैः- सर्वैर्देवैः । क्षाम्- भूमिम् ।  
आगच्छ ॥३॥

पाहि नो अग्ने पायुभिरजस्त्रैरुत प्रिये सदन आ शुशुक्वान् ।

मा ते भयं जरितारं यविष्ठ नूनं विदन्मापरं सहस्वः ॥ १.१८९.०४

अजस्त्रैः- अविच्छिन्नाभिः । पायुभिः- रक्षाशक्तिभिः । नः- अस्मान् । अग्ने । पाहि- रक्ष । उत- अपि  
च । प्रिये सद्ने- ऋते भवत्प्रियधाम्नि । यजा नो मित्रावरुणा यजा देवानृतं बृहदिति श्रुतेः । आ-  
समन्तादाभिमुख्येन वा । शुशुक्वान्- दीप्यमानो विराजसे । यविष्ठ- तरुणतम । ते- तव ।  
जरितारम्- स्तोतारम् । मा- माम् । मापरम्- मदपरं च । सहस्वः- सहनशीलः सन् । नूनम्-  
निश्चयेन । भयम्- भीः । मा विदत्- मा प्राप्नोतु ॥४॥

मा नो अग्नेऽव सृजो अघायविष्यवे रिपवे दुच्छुनायै ।

मा दत्वते दशते मादते नो मा रीषते सहसावन्परा दाः ॥ १.१८९.०५

अग्ने । नः- अस्मान् । अघाय- पापाय । मा अवसृजः- मा देहि । दुच्छुनायै- सुखादिदुःखनिधनाय ।  
अविष्यवे- अत्रे । रिपवे- शत्रवे । मा अव सृजः । दत्वते- तीक्ष्णदन्तवते । दशते- अत्रे । मादते-  
अदनेन तुष्टाय अथवा आदौ सुखकराय । मा अवसृजः । सहसावन्- सहनशील । रीषते- हिंसकाय ।  
मा परा दाः- पराभूतं मा देहि ॥५॥

वि घ त्वावाँ ऋतजात यंसद्गुणानो अग्ने तन्वेऽ वरूथम् ।

विश्वाद्रिक्शोरुत वा निनित्सोरभिहुतामसि हि देव विष्यट् ॥ १.१८९.०६

ऋतजात- प्रकृतिनियत्याख्यसत्यज । अग्ने । त्वावान्- भवत्सदृशो भवदीयः । तन्वे-  
भावनारूपवृद्धये । वरूथम्- वरं त्वाम् । गृणानः- स्तुवन् । विश्वात् रिरिक्षोः- सर्वस्मात् हिंसकात् ।  
उत वा । निनित्सोः- निन्दकात् । वि घ यंसत्- विमुञ्चति । अभिहुताम्- कुटिलानाम् । देव । विष्पट्-  
विशेषबाधकः । असि- भवसि । हि- खलु ॥६॥

त्वं ताँ अ॒ग्न उ॒भया॒न्वि वि॒द्वान्वे॒षि प्र॒पित्वे मनु॑षो यजत्र ।

अ॒भि॒पित्वे म॒नवे॒ शास्यो॑ भूर्म॒मृजे॒न्य उ॒शिग्भि॒र्नाक्रः॑ ॥ १.१८९.०७

अग्ने । त्वम् । तान्- अमून् धर्मान् । उभयान्- अभ्युदयनिःश्रेयसाख्योभयविधान् । वि- विशेषेण ।  
विद्वान्- जानासि । यजत्र- यज्ञरक्षक । प्रपित्वे- अन्तिके । मनुषः- मनुष्यान् । वेषि- कामयसे ।  
अभिपित्वे- अभिप्राप्तकाले । मनवे- मनुष्याय । शास्यः- आचार्यः असि । मर्मृजेन्यः- शोधयिता  
सन् । उशिग्भिः- कामयमानैर्भक्तैः । अक्रः- क्रममाणो विष्णुः । न- इव । भूः- अभवः ॥७॥

अवो॑चाम नि॒वर्च॑नान्यस्मिन्मानस्य सूनुः सह॒साने अ॒ग्नौ ।

व॒यं स॒हस्र॑मृषिभिः सनेम वि॒द्यामे॒षं वृ॒जनं जी॒रदानु॑म् ॥ १.१८९.०८

मानस्य सूनुः- श्रुतिप्रमाणजे । सहसाने- सहनशीले । अग्नौ । अस्मिन् । निवचनानि-  
श्रुतिवाक्यानि । अवोचाम- ब्रूमः । मानस्य सूनुः- श्रुतिप्रमाणजमतयः । वयम् । ऋषिभिः- दशनैः ।  
सहस्रम्- अनन्तम् । सनेम- संभजेमहि ॥८॥